

Protokół

19. posiedzenia, IV. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 25. Stycznia 1887.

Początek o godzinie 11 minut 35.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze: Stanisław hr. Badeni, A. Jędrzejowicz, Wł. książę Sapieha.

Obeonych posłów 115.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, że protokół z 17. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie wniesiono zarzutów, protokół zaś z 18. posiedzenia złożonym jest do przejrzenia w biurze sejmowem,

Sekretarz p. St. Badeni czyta spis petycyj, wniesionych po dzień 25. Stycznia b. r. od Nr. 853. do 860. włącznie.

Przy odczytywaniu petycyi do L. 853. przemawia p. ks. Mandyczewski i wnosi odesłanie takowej do Wydziału krajowego „do możliwego uwzględnienia“.

P. Chrzanowski proponuje odesłanie petycyi tej Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Przemawia p. ks. Mandyczewski i stawia wniosek naglący, ażeby Izba przystąpiła natychmiast do merytorycznego załatwienia tej petycyi i uchwaliła udzielenie bursie św. Mikołaja w załatwieniu petycyi do L. 853. kwoty 500 zł. tytułem zapomogi.

Izba popiera nagłość wniosku powyższego.

Przemawiają pp. Golejewski, Pietruski i Romanowicz, Golejewski powtórnie. Izba uchwała zamknięcie dyskusyi. Przemawia zapisany do głosu ks. Mandyczewski, cofa swój wniosek naglący i pozostaje przy wniosku pierwotnym.

Marszałek objaśnia pod względem formalnym.

Przemawiają ks. Biskup Pelesz i p. Pietruski.

Marszałek przemawia pod względem formalnym co do wniosku, przez p. Chrzanowskiego postawionego.

Przemawia p. hr. L. Wodzicki i podnosi nagłość wniosku p. ks. Mandyczewskiego.

Izba w głosowaniu uchwała nagłość wniosku p. ks. Mandyczewskiego na początku obrad postawionego.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek odstąpienia petycyi L. 853. Wydziałowi krajowemu „do możliwego uwzględnienia“

Izba w głosowaniu uchwala zgodnie z tym wnioskiem.

Następnie odesłano do Wydziału krajowego petycyje do L. 854 do włącznie 860.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyskiego, zachodnio-galicyskiego i krakowskiego na rok 1887.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski.

Izba uwalnia sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozpraw szczegółowych.

Sprawozdawca czyta:

A) Galicya Wschodnia.

I. Wydatki.

1. Wydatki na zarząd	17.162 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	2,044.350 „
4. Renty dla uprawnionych	1,531.026 „
5. Na zaliczki zwrotne w latach późniejszych	11.433 „
6. Wydatki nadzwyczajne	5.000 „
Ogół wydatków	<u>3,608.971 zł.</u>

Izba uchwala pozycyę 1. do włącznie 6. i przyjmuje ogół wydatków zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

II. Dochody.

I. Od obowiązanych:

1. Wpłata kapitałów	3.453 zł.
2. Wpłata rent	708 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	8.040 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu	37.782 zł.
5. Dochód za wylosowane własne obligacye indemniz.	45.000 „
6. Dochód za sprzedane obligacye będące własnością funduszu	58.532 „

III. Dochody ze zwrotu zaliczek.

7. Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich	8.076 zł.
---	-----------

IV. Od kraju.

8. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,037.532 zł.
---	---------------

V. Ze skarbu Państwa.

9. Z subwencyi dawanej ze skarbu Państwa	1,409.848 zł.
Ogół dochodów	<u>3.608.971 zł.</u>

Izba uchwala poz. 1. do włącznie 9. i przyjmuje ogół dochodów zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

B) Galicya Zachodnia.

I. Wydatki.

1. Wydatki na zarząd	8.214 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	1,142.400 „
4. Renty dla uprawnionych	901.514 „
5. Na zaliczki zwrotne w latach późniejszych	966 „
6. Wydatki nadzwyczajne	1.600 „
Ogół wydatków według wniosków komisji budżetowej w powyższych pięciu pozycjach, wynosi	2,054.694 zł.

Izba uchwała poz. 1. do włącznie 6. i przyjmuje ogół wydatków zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

II. Dochody funduszu indemnizacyjnego zachodnio - galicyjskiego w 1887. roku.

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów	1.323 zł.
2. Wpłata rent	306 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	2.840 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	24.661 zł.
5. Dochód za wylosowane obligacje indemnizacyjne będące własnością funduszu	28.000 „
6. Dochód za sprzedane obligacje będące własnością funduszu	12 525 „

III. Dochody ze zwrotu zaliczek.

7. Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich	940 zł.
---	---------

IV. Od kraju.

8. Dodatek indemnizacyjny do podatków	768.947 zł.
---	-------------

V. Ze skarbu Państwa.

9. Z subwencji dawanej ze skarbu państwa	1,215.152 zł.
--	---------------

Ogół dochodów obrachowany przez komisję budżetową
w powyższych dziewięciu pozycjach, wynosi 2,054.694 zł.

Izba uchwała poz. 1. do włącznie 9. i przyjmuje ogół dochodów zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Komisja budżetowa drzedstawiwszy wys. Sejmowi do przyjęcia według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów na rok 1887 funduszu indemnizacyjnych wschodnio-galicyjskiego i zachodnio galicyjskiego, wnosi następującą uchwałę finansową :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodniej części Galicyi i funduszu indemnizacyjnego zachodniej części Galicyi w 1887 roku, Sejm ustanawia w tych obu częściach

kraju dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich, po 28 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich.

Izba uchwała powyższą uchwałę finansową zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm uchwalić raczy następującą uchwałę finansową:

Dodatkowa uchwała finansowa na rok 1887.

„W razie zawarcia ugody pomiędzy c. k. Administracją państwa z Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, w imieniu Reprezentacyi kraju, w celu usunięcia sporu o stosunki państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi, i po konstytucyjnym zatwierdzeniu tej ugody, należy pobierać w r. 1887. w powiatach wschodnio- i zachodnio-galicyjskich, oprócz ustanowionej uchwałą z d. dzisiejszego zwyczajnego dodatku indemnizacyjnego, dodatek indemnizacyjny nadzwyczajny po dwa centy do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich“.

Izba uchwała powyższą uchwałę dodatkową zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

C) Wielkie Księstwo Krakowskie.

I. Wydatki.

1. Wydatki na zarząd	665 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	115.500 „
3. Renty dla uprawnionych	67.077 „
4. Na zaliczki zwracane w latach następnych	210 „
5. Wydatki nadzwyczajne	200 „
Ogół wydatków	<u>183.652 zł.</u>

Izba uchwała poz. 1. do włącznie 5. i przyjmuje ogół wydatków zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta II. Dochody.

I. Od obowiązanym.

1. Wpłata kapitału	16 zł.
2. Wpłata rent	2 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	388 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu	4.082 zł.
5. Dochód za wylosowane obligacje będące własnością funduszu	500 „
6. Za sprzedaną część obligacyj będących własnością funduszu	5.200 „
7. Z gotówki będącej w zapasie kasowym	9.849 „

III. Dochody ze zwrotu zaliczek.

8. Ze zwrotu zaliczek danych w latach poprzednich	210 zł.
---	---------

IV. Od kraju.

9. Dodatek indemnizacyjny do podatku	163.400 zł.
Ogół dochodów według wniosków komisji w powyższych dziewięciu pozycjach wynosi	<u>183.652 zł.</u>

Izba uchwała poz. 1. do włącznie 9. i przyjmuje ogół dochodów zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1887 roku, Sejm ustanawia w Krakowskim dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich po 19 centów do każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich.

Izba uchwała powyższą uchwałę finansową zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania i uchwała cały preliminarz funduszy indemnizacyjnych na rok 1887. w 3. czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie Wydziału krajowego z petycji Reprezentacji miasta powiatowego Buczacza w przedmiocie zezwolenia na pobór opłaty gminnej od nafty.

Sprawozdawca poseł Smolka.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Hoszard czyta sprawozdanie powyższe, z następującym projektem ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . : . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwalająca gminie miasta Buczacza pobierać opłatę od nafty.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam:

Art. I.

Gminie miasta powiatowego Buczacza zezwala się pobierać przez przeciąg lat dziesięciu od dnia wejścia tej ustawy w życie na pokrycie wydatków szkolnych opłatę gminną po 2 zł. w. a. od stu kilogramów nafty w obręb gminy wprowadzonej i w niej zużywanej.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty w art. I. określonej obowiązany jest, ktokolwiek naftę dla konsumpcji miejscowej sprowadza, czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poboreczy stanowi gmina: miasto Buczacz.

Art. IV.

Opłata ciąży tylko na konsumpcji w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkcji, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy paruczam Mojemu Mjnistrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta Art. I., II., III., IV., V., VI., tytuł i wstęp ustawy.

Izba uchwała Art. I, II., III., IV., V. i VI. oraz tytuł i wstęp projektu ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Hoszarda przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku posła Alfreda hr. Potockiego i towarzyszy, dotyczącym się ugody w sprawie indemnizacyjnej.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm powziąć raczy następujące uchwały:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza, że tak teraz, jak zawsze dotychczas nie uznaje żadnego obowiązku kraju do zwracania Skarbowi państwa dopłat, zaliczek lub zasiłków dawanych funduszom indemnizacyjnym galicyjskim ze Skarbu państwa: że, zdaniem Sejmu, Skarb państwa dając te zaliczki lub dopłaty, wypełniał tylko swój obowiązek. W ogóle Sejm oświadcza, że nie schodzi bynajmniej ze stanowiska prawnego, zajmowanego w sprawie indemnizacyjnej przez kraj i jego Reprezentacyę od początku tej sprawy i stanowisko to na wszelką ewentualność niniejszem oświadczeniem wyraźnie sobie zastrzega.

II. Sejm pragnąc usunąć spór o stosunek państwa do funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i tę od dawna toczącą się sprawę załatwić ostatecznie nawet ze znaczą ofiarą, upoważnił uchwałą swoją z dnia 20. Października 1882. r. Wydział krajowy do zawarcia ugody z c. k. Administracyą państwa, pod warunkami wówczas uchwalonymi. Teraz zaś Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dopełniając zobowiązania, które zaciągnął przez początkowanie tej ugody przedłożeniem swoim z dnia 9. Września 1882. roku, przeprowadził na drodze konstytucyjnej ugodę, regulującą stosunek państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi, a to w myśl swego przedłożenia z dnia 9. Września, uchwały sejmowej z 20. Października 1882. roku.

W rozprawie ogólnej przemawiają pp. Romanowicz, Antoniewicz, Golejewski, Romanowicz powtórnie. Na wniosek p. Wład Koziembrodzkiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej. Przemawia zapisany do głosu p. Golejewski. Przemawia sprawozdawca.

Podczas przemawiania sprawozdawcy przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka krajowego.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza, że tak teraz, jak zawsze dotychczas nie uznaje żadnego obowiązku kraju do zwracania Skarbowi państwa dopłat, zaliczek lub zasiłków dawanych funduszom indemnizacyjnym galicyjskim ze Skarbu państwa: że, zdaniem Sejmu, Skarb państwa dając te zaliczki lub dopłaty, wypełniał tylko swój obowiązek. W ogóle Sejm oświadcza, że nie schodzi bynajmniej ze stanowiska prawnego, zajmowanego w sprawie indemnizacyjnej przez kraj i jego Reprezentacyę od początku tej sprawy i stanowisko to na wszelką ewentualność niniejszem oświadczeniem wyraźnie sobie zastrzega.

Izba uchwała ustęp I. wniosku zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm pragnąc usunąć spór o stosunek państwa do funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i tę od dawna toczącą się sprawę załatwić ostatecznie nawet przez znaczną ofiarą, upoważnił uchwałą swoją z dnia 20. Października 1882. r. Wydział krajowy do zawarcia ugody z c. k. Administracyą państwa, pod warunkami wówczas uchwalonymi. Teraz zaś Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dopełniając zobowiązania, które zaciągnął przez początkowanie tej ugody przed-

W y d a t k i.

	Sumy uchwalone
I. Koszta reprezentacyi kraju	102.390
II. „ zarządu	235 489
III. „ leczenia	670.000
IV. „ szczepienia	55.900
V. Wydatki sanitarne	8.000
VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	13.674
VII. Wydatki na cele wykształcenia i oświaty	544 244
VIII. Utrzymanie pomników historycznych	15.110
IX. Kwaterunkowe żandarmeryi	77.587
X. Drogi krajowe	881.661
XI. Dotacje dla zakładów krajowych	5.770
XII. Wydatki na szupaśnictwo	23.000
XIII. Budowy wodne	145.390
XIV. Umorzenie pożyczek	405.425
XV. Na cele rolnictwa i górnictwa	230.491
XVI. „ „ przemysłu	96.480
XVII. Rozmaite wydatki	168.393
Suma wydatków	3,679.004
Niedobór do pokrycia	3,016.035
Dodatki do podatków po 31 ct. od 1 zł. podatku, licząc wydatność 1 ct. 99.500 zł. uczynią	3,084.500
<u>wskutek czego okaże się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	68.465

Izba przyjmuje sumę dochodów i sumę wydatków, oraz okazujący się niedobór w sumie 3.016.035 zł. zgodnie z wnioskiem komisji w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca przemawia i czyta następujący wniosek uchwały finansowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego ma być w r. 1887. pobieranym dodatek do podatków bezpośrednich po 31 centów od każdego złotego wal. austr. całej należności tych podatków.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia w dziale zwyczajnych wydatków oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryk innych.

Przemawiają pp. Abrahamowicz, Adam ks. Sapieha, Chrzanowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Przemawia zapisany do głosu p. Abrahamowicz i p. Zybliekiewicz.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego ma być w r. 1887. pobieranym dodatek do podatków bezpośrednich po 31 centów od każdego złotego wal. austr. od całej należności tych podatków.

Izba uchwała uchwałę I. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia w dziale zwyczajnych wydatków oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryk innych.

Izba uchwała wstęp II. uchwały finansowej zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania i przyjmuje uchwałę I. i II. w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji prawniczej z petycyj Wydziałów powiatowych w Buczaczu, Czortkowie i Husiatynie, oraz kilkudziesięciu wyborców większej posiadłości o zmianę miejsca wyborów do Sejmu i Rady Państwa z kuryi wielkiej własności, tak, aby odbywały się wybory nie w Zaleszczykach ale w Czortkowie.

Sprawozdawca poseł Weigel

Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót i wzywa pp. Sekretarzy do skonstatowania wymaganej statutem do powyższego przedmiotu ilości obecnych posłów.

Po skonstatowaniu przez Marszałka wymaganego kompletu, sprawozdawca uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy i rezolucję jako wnioski komisji:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca §. 1., ustęp 3. krajowej ordynacji wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. r.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam :

Art I.

Ustęp trzeci §. 1. krajowej ordynacji wyborczej o okręgach wyborczych i miejscach wyboru uzupełnia się w ten sposób, że opiewać ma, jak następuje:

Miejscem wyboru w każdym obwodzie jest miasto obwodowe, mianowicie zaś co do obwodu czortkowskiego miasto Czortków.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem rozpisania pierwszych po jej ogłoszeniu następujących ogólnych wyborów na Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

R e z o l u c y a.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd, aby w dodatku do ordynacji wyborczej Rady państwa względnie ustawy z dnia 2. Kwietnia 1873. r. Dz. u. p. XV, Nr. 41. str. 183 co do wyborów z większej własności w Galicyi z Krakowem, pozycyę 19. okręgów politycznych Zaleszczyki, Borszczów, Husiatyn, Czortków w drodze ustawodawczej przeprowadził tę zmianę, iżby miejscem wyboru 1 posła do Rady państwa nie były Zaleszczyki, ale miasto Czortków (mit dem Wahlorte Czortków).

W rozprawie ogólnej przemawia p. Borkowski i wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Przemawia następnie p. Władysław Wolański.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Sprawozdawca zrzeka się przemawiania.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Borkowskiego.

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek przejścia do porządku dziennego nad projektem ustawy i rezolucją.

P. L. hr. Wodziecki wnosi przyjęcie en bloc całego projektu ustawy i rezolucyi.

Izba w głosowaniu przyjmuje en bloc cały projekt ustawy i rezolucję.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu ustawy, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Przemawia p. Romanowicz co do porządku głosowania.

Marszałek objaśnia pod względem formalnym i konstataje uchwalenie projektu ustawy i rezolucyi 104 głosami na 113 głosujących.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wpływu wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory do Sejmu.

Sprawozdawca poseł Pilat uwolniony od czytania sprawozdania.

Marszałek konstataje wymaganą statutem ilość posłów obecnych.

Sprawozdawca czyta następujący projekt ustawy jako wniosek komisji:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. r. Dz. u. p. Nr. 1. pod względem udziału w wyborze posłów z kuryi gmin wiejskich posiadaczy posiadłości tabularnej, nie należącej do związku gminy, a opłacającej mniej niż 100 zł.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. Lutego 1861. Dz. u. p. Nr. 1. zostają uchylone w dotychczasowej osnowie i mają odtąd opiewać następnie:

§. 14.

Pełnoletni, do związku państwa austriackiego należący posiadacze, nie znajdujący się w związku gminy posiadłości tabularnej, od której należytość roczna w podatkach realnych rządowych wynosi najmniej dwadzieścia pięć złotych w. a., a nie dosięga pełnej kwoty stu złotych w. a., mają z uwzględnieniem postanowień ustawy z dnia 20. Września 1866. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 23., jako wyborcy mieć udział w wyborze posła z gmin wiejskich tego okręgu wyborczego, w którym posiadłość jest położona.

Z pomiędzy kilku współposiadaczy takiej posiadłości ten tylko jako wyborca wystąpić może, którego wszysecy do tego upoważniają.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Posel Stanisław Badeni wnosi przyjęcie „en bloc“ całego projektu ustawy.

Izba w głosowaniu przyjmuje „en bloc“ cały projekt ustawy.

Uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwała cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Marszałek konstatuje uchwalenie powyższego projektu ustawy 91 głosami na 113 głosujących.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji gminnej o wnioskach posłów Tomisława Rozwadowskiego, Fruchmana i Wasilewskiego w sprawie reformy gminnej.

Sprawozdawca poseł Pilat uwolniony od czytania sprawozdania podnosi, iż w niektórych egzemplarza druku sprawozdania komisijnego po wyrazie „uchwalić“ opuszczono ustęp „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu“ i czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

I. Aby zbadał szczegółowo wyniki dwudziestoletniej działalności samorządu gminnego w kraju naszym pod względem spełnienia zadań administracji publicznej, ciężących na gminach w myśl §. 27. lit. b) do n) nst. gm. oraz wpływających z t. z. poruczonego zakresu działania, niemniej pod względem sposobu pokrywania kosztów z zarządkiem gminnym połączonych i gospodarstwa gminnego w ogólności.

II. Aby w swoim czasie przedłożył Sejmowi wynik tych badań i na podstawie tego wyniku poczynił wnioski, czy i o ile przy zachowaniu zasady i przedmiotowego zakresu samorządu — potrzebną jest reforma ustawodawstwa gminnego; mianowicie:

- a) czyby nie należało dla tych zadań administracji publicznej, którym gminy i obszary dworskie nie są w stanie podolać. wytworzyć lub dać możność wytworzenia takiej organizacji samorządnej, któraby przy szerszej, silniejszej podstawie pod względem obszaru, ludności i zasobów materyalnych tym zadaniom sprostać zdołała;
- b) czyby nie należało w ustawodawstwie gminnem — nie naruszając związku powiatowego, uwzględnić różnice, zachodzące między potrzebami i zasobami materyalnymi i intelektualnymi miast, a tymi samymi czynnikami po wsiach i miasteczkach;
- c) jakie byłyby przypuszczalne koszta zarządu przy zaprojektowanej ewentualnie reformie w porównaniu z obecnymi kosztami samorządu gminnego.

III. Uchwałami powyższemi załatwione są petycje Wydziałów powiatowych w Wieliczce, Jaśle, Zaleszczykach, Staremmieście, Jarosławiu, Łańcucie, Sanoku, Brzesku, Stryju, Brzeżanach, Żółkwi, Bohorodczanach, Trembowli, Rudkach i we Lwowie w sprawie zmiany §. 2, 95 i 96 ustawy gminnej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Stanisław Badeni wnosi przyjęcie „en bloc“ całego wniosku komisji. Izba przyjmuje w głosowaniu „en bloc“ cały wniosek komisji.

Uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba cały wniosek komisji w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji szkolnej z petycji gminy miasta Bochni o odpisanie kwoty 25.498 zł. 8 ct. w. a. i uwolnienie od płacenia nadal kwoty 2.124 zł. 84 ct. w. a. rocznie do funduszu szkolnego okręgowego.

Sprawozdawca poseł Romanowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy miasta Bochni odstępuje się c. k. Radzie szkolnej z wezwaniem, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym:

1) w ściągnięciu należności gminy tej do funduszu szkolnego okręgowego bocheńskiego w kwocie 25.498 zł. 8 ct. poczyniła gminie wszelkie możliwe ulgi i uwzględnienia, a na razie powstrzymała polityczną ekzekucję.

2) w myśl art. 19. ustawy z 2. Maja 1873. r. o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych wykonała ponowne dochodzenia, czyli w obecnym stanie majątkowym gminy miasta Bochni środki jej zezwalają na całkowite pokrywanie z własnych funduszków wydatku na utrzymanie nauczycieli i według wyniku tych dochodzeń ponownie wydała orzeczenie.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta ustęp 1 i 2.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustęp 1. i 2. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy, uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba cały wniosek komisji w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o petycyach Wydziałów powiatowych w przedmiocie zmiany §. 38. ustawy o ochronie własności polowej z 20. Listopada 1876.

Sprawozdawca poseł Romer czyta sprawozdanie komisji administracyjnej o petycyach Wydziałów powiatowych w sprawie zmiany §. 38. ustawy o ochronie własności polowej z 20. Listopada 1876. z następującym wnioskiem komisji administracyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. 135, 176, 181, 272, 361, 362, 363, 467, 504, 540, 541, 646, 691, 826/S. o zmianę §. 38. ustawy o ochronie własności polowej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby przedmiot ten zbadał i wnioski swe Sejmowi przedłożył.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Sekretarz p. St. Badeni czyta protokół obrad 19. posiedzenia.

Izba przyjmuje protokół z 18. i 19. posiedzenia do wiadomości.

Marszałek zamyka przemową IV. sesję V. peryodu Sejmu galicyjskiego i wznosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

P. Majer składa imieniem Izby podziękowanie marszałkowi za przewodnictwo.

Marszałek odpowiada z podziękowaniem.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. po południu.

Marszałek krajowy:

Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze:

St. Badeni w. r.

A. Jędrzejowicz w. r.

Spis petycyj

wniesionych po dzień 25. Stycznia 1887.

853. Wydział bursy św. Mikołaja w Stanisławowie, pp. Mandyczewskiego, o zapomogę w kwocie 500 zł.
854. Klementyna Alojza Picyk wdowa po nauczycielu, pp. Goldmana, o zapomogę.
855. Apolonia Nowotarska, wdowa po sekretarzu Rady powiatowej, pp. ks. Sawę, o pensję wdowią.
856. Gmina Uhrynów stary, pp. Romańczuka, o pobór surowicy dla bydła.
857. Mieszkańcy gminy Pstrągowej, pp. Edwarda Jędrzejowicza, o wyłączenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Ropezycach a przydzielenie do Sądu powiatowego i Starostwa w Rzeszowie.
858. Jan Rembacz zastępca nauczyciela przy gimnazyum w Stanisławowie, pp. Popiela, o wliczenie 7 lat służby spędzonych przy Internacie nauczycielskim w Krakowie do emerytury.
859. Stanisław Binkiewicz artysta malarz, pp. Goldmana, o nabycie jego obrazu pod tytułem „Polska“ celem umożliwienia mu dalszego kształcenia się.
860. Gmina miasta Jarosławia, pp. Władysława Badeniego o rozłożenie ciężaru kwaterunkowego na cały kraj.

